

Slovenska beseda

Uredništvo in uprava: Beethovnova ulica šte. 6 - Čekovni račun šte. 17.152 - Izhaja mesečno - Naročnina: Letno 20 din, polletno 10 din

Številka 9

V Ljubljani, 2. septembra 1940

Letnik IV

Živel kralj Peter II!

Dne 6. septembra bo dopolnil naš kralj Peter II. 17. leto svojega življenja. S tem dnem bo prestopil v zadnje leto svoje kraljevske mladostnosti, katero ga pelje k velikemu in odgovornemu prevzemu vladarske dolžnosti.

Ob tem slovesnem dnevu ni odveč, da bežno omenimo našo dobo, v kateri preživljamo dneve, ki bodo ostali v svetovni zgodovini najvidnejše podčrtani.

Danes, ko se ultimativno in s pomočjo vojnih grozot skoraj dnevno menjajo meje evropskih držav, nam je bolj kot kdaj koli prej potrebna bratrska vzajemnost in zavestni ponos v tem, da kar je našega, je bilo dobitno z neprecenljivimi žrtvami. Oblaki mednarodne napetosti visijo še vedno grozeče na obzorju. Zato se ne smemo celo v mirnih večerih udajati brezskrbnosti, ker v takem vzdušju ne moremo nikdar niti za en dan naprej predvideti, kaj nam prinese naslednje jutro.

Ko se z globokim spoštovanjem in ponosom spominjamo tega slavnostnega dne našega krvnega kralja, želimo, da bi pravočasna uravnovešena notranjepolitičnih razmer privedla državo v tako stanje, da ne bo žezlo našega bodočega mladega vladarja predstavljalo samo oblasti, temveč, da bo iz njega odsevalo tudi vsestransko zadovoljstvo in stvarna moč njegovega troimenega jugoslovanskega naroda tako na znotraj kakor tudi na zunaj.

S temi besedami hočemo poudariti našo iskreno željo, da bi ga v odgovornosti polnem življenju spremljala bolj srečna usoda kakor njegovega velikega očeta.

Prav za ta slavnostni dan bo bela Ljubljana v izjemnem položaju od ostalih krajev v državi, ker bo na najsvečaniji način proslavila kraljev rojstni dan s tem, da se bo izvršilo v njej odkritje spomenika njegovemu velikemu očetu, blagopokojnemu Viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju.

V globokem prepričanju, da bo z odkritjem tega spomenika narodno zavedna in napredna Ljubljana doprinesla in podarila za 17. rojstni dan svojemu kralju najlepšo cvetko k šopku, ki mu ga poklanja celokupni jugoslovanski narod, kličemo: Živel kralj Peter II! Živela Jugoslavija!

Dr. Dinko Puc:

Ob obletnici sporazuma

Dne 26. avgusta je vlada v Zagrebu obhajala obletnico sporazuma, ki ga je lani sklenil Cvetković z dr. Mačkom. Pri tej priliki sta oba pogodbenika poudarjala, da je bil sporazum sklenjen prav zadnje uro pred izbruhom svetovnega požara, ki bi bil sicer nedvomno zajel tudi našo državo.

Mi sicer ne vidimo neposredne zveze med sporazumom in našo nevtralnostjo, kajti za nevtralnost Jugoslavije se izrekajo in zavzemajo vse stranke, naj so že za ali proti sporazumu. Priznamo pa, da je sklenjeni sporazum ojačil naše zunanjepolitično stališče, ker naši diplomatski zastopniki govore danes brez skrbi v imenu celokupne Jugoslavije, ne da bi se morali bati ugovora, da zastopajo Hrvti drugačno ali celo protivno stališče.

V ostalem je pa naravno, da ustvaritelji sporazuma proslavljajo svoje delo, dasi ni njihov uspeh njihova izključna zasluga. Mišljenja smo namreč, da bi bil tudi marsikateri prednik današnjih sporazumov mogel skleniti tak ali pa celo boljši sporazum, ako bi bil imel v to pooblastilo s kompetentne strani. Le ker je tako pooblastilo prvi prejel sedanji nositelj ideje sporazuma, je mogel uspeti.

Ravno zgodovina sporazuma pa kaže tudi njegovo senčno stran. Oni, kateri so zagovarjali potrebo sporazuma med Srbi in Hrvti in med katere spadamo tudi mi, so bili s tem sporazumom razočarani. Na eni strani so res sklepali pogodbo pravi zastopniki Hrvatov, kajti HSS odnosno dr. Maček sta v opoziciji dokazala, da je

večina Hrvatov v njihovem taboru. Toda drugi pogodbenik takega dokaza ni doprinesel in ga ne more doprinesiti, ker je danes na nedvomen način dokazano in potrjeno po izjavah g. predsednika Cvetkovića samega, da JRZ, na katero se je naslanjal, pri volitvah leta 1938, ni uspela. Sporazum je torej zaenkrat še enostranski: na eni strani je ves hrvatski narod, na drugi pa le par oseb. Zato bo treba sporazum, ki je zaenkrat podlaga vse naše notranje politike, učvrstiti prej ali slej še s tem, da se mu pribavi formalno pritrdilo srbskega naroda, ki bi moral biti pravi sopogodbenik sklenjenega sporazuma.

Drugače bi namreč nastala nevarnost, da čez nekaj mesecev, osobito kadar bi prenehala zunanje-politična nevarnost, veljavnost sporazuma preneha tako kot je bila oživotvorjena. V zgodovini srbske kraljevine imamo mnogo sličnih vzgledov, ki dokazujejo, kako znajo biti politiki iznajdljivi, če potreba nanese. Pa tudi kratkodobna zgodovina Jugoslavije priča, da nobena pogodba, noben dogovor, noben sporazum ni več, marveč da vsaka situacija traja le nekaj let, potem se pa preživi. Noben dogovor, ki je vezan le na posamezne osebe, ni trajen.

Tudi pokojna Pašić in Radić sta bila pred 15. leti sklenila nekak politični sporazum in tudi takrat je bilo v obeh taborih veliko veselje, češ vsi predpogoji za trajnost dogovora so dani; v skupščini je bila zasigurana ogromna večina, predstavniki te večine so bili na glasu kot veliki možje, ki so svoje sposobnosti pokazali v težjih položajih, vrhu tega so bili poznani kot lojalni in konciljantni politiki. In kljub temu, kako hitro je propadel ta sporazum! Za njim je zazijal še globočji prepad med enim in drugim narodom, nastalo je še večje nasprotje, ki je končalo s tragičnim pokoljem leta 1928. v narodni skupščini.

Kot iskreni prijatelji i Hrvatov i Srbov in zvesti podaniki Jugoslavije ne bi hoteli, da bi tudi sedanji sporazum imel slično usodo. Zato bi želeli, da bi nositelji sedanjega sporazuma nevarnost uvideli in odložili svoje ekskluzivno stališče: mi in samo mi in nihče drug! Njihova dolžnost je ne samo skušati k izvajanju sporazuma pritegniti prave predstavnike srbskega naroda, marveč tudi izvajati sporazum tako, da ne bo povečal sedanjega odpora proti njemu, kakor se to dogaja sedaj, marveč, da si bo počasi in postopoma utirala v celi Jugoslaviji pot misel, da je ideja sporazuma dobra in zdrava in da je ona edina rešilna za državo!

Žal namreč tega stremljenja doslej ne vidimo povsod. Tu in tam opažamo včasih tendence, stremeče za tem, da se Banovina Hrvatska čimbolj osamosvoji in predstavlja kot teritorij, ki noče imeti drugih kot formalnih stikov z ostalo državo. Pa vendar sporazum ni bil sklenjen zato, da bi državo oslabil, marveč, da bi jo ojačil!

Zato bi se ne smeli dogajati primeri — kot se dogajajo — da čujemo izjave, da n. pr. Hrvatov ne briga nič preskrba drugih delov države z življenjskimi potrebščinami. Še vedno smo bratje v eni hiši, ki stanujemo sicer v različnih sobah, a jemo še vedno pri isti mizi. Gorje nam, če si bo vsak kuhal sam! To bi pomenilo konec skupnosti, konec države!

Tudi prometne zveze, železnice, pošta, brzojav itd. morajo ostati pod skupno upravo. Dana je možnost, da se povečajo kompetence posameznih direktij, toda eno vrhovno vodstvo mora ostati. Kako naj bi bila sicer mogoča skladna obramba naše skupne domovine?

Mi Slovenci in posebej še napredni Slovenci imamo največji interes na tej državi. Zato smo občutljivi za vse, kar bi jo utegnulo slabiti. Iz tega razloga želimo, da bi dosedanji sporazum bil vsaj predhodnik onega sporazuma, ki bo združil v resnici vse Srbe, Hrvate in Slovence v trden, jeklen zid, ki bi kljuboval vsem nevihtam, napadom in nevarnostim.

V to svrhu pa je potrebno večje poznavanje razmer in ljudi, več takta in predvsem več širokogrudnosti.

V težkih dneh

Sodobne razmere so nas, kakor ves ostali svet, vrgle nenadno pred mnoga vprašanja, ki terjajo nujno in nad vse odločno rešitev. To velja zlasti za celo vrsto gospodarskih vprašanj, katera nam je vsilila sedanja vojna v Evropi.

Svetovna tržišča so zaprta, vse poti so blokirane in vsa glavna središča za preskrbo s sirovinami so odsekana. Iz dneva v dan postajajo težave, izzvane z navedenimi dejstvi, vedno hujše in, če vpoštevamo položaj povsem objektivno, ne vidimo nikjer nobenih pravih sredstev, da bi se sedanji vedno obupnejši položaj v doglednem času kakor koli mogel izboljšati. Borba velesil za gospodarsko in politično nadvlado v svetu je skrajno ostra in

neusmiljena. Nihče ne ve, kakšen obseg bo še zavzela.

Naš položaj se je na žalost še izdatno poslabšal s tem, da je naša letošnja žetev pokazala skoro katastrofalen primanjkljaj. Nihče ne ve, kako se bomo prebili do prihodnje žitne letine. Do zadnjih dni smo izvažali na veliko žito, moko, mast, slanino, meso in druge življenjske potrebščine, čeprav bi morali odgovorni činitelji videti usodne posledice takega nesmiselnega, da celo zločinskega gospodarjenja. Danes so uradno določene cene beli moki, ki je pa itak ni dobiti, na 9 dinarjev za kilogram, črni mešani krušni moki pa na 5 dinarjev. Kako bo ljudstvo preživelo prihodnjo zimo in pomlad, je zaenkrat vprašanje

brez odgovora. Plače in mezde ljudskih množic, ki živijo dobesedno iz rok v usta, se niso zvišale in marsikdo ne bo mogel nuditi svoji družini prav nobene druge hrane, kakor s težavo le suh kruh.

Ponovno smo že razpravljali v našem listu o ukrepih, ki bi jih morali odgovorni činitelji izvesti o pravem času. Marsikaj je zamujeno in se najverjetneje tudi ne bo več dalo popraviti. Naše gospodarsko življenje preživlja svoje najtežje dni. Vlada je napovedala in delno tudi že pričela izvajati razne nove ukrepe, o katerih pa se še ne da reči ničesar stvarnega, ker se še niso zadostno izkazali v praksi. Pri objektivnem presojanju te mer in napovedanih novosti pa se obenem tudi zavedamo, da ti ukrepi nikakor ne bodo zadostovali za odstranitev vseh težav in nevednosti, če ne bo celotno prebivalstvo živo in odločno sodelovalo pri reševanju iz najhujšega svetovnega gospodarskega potopa. Prepotrebno je splošno sodelovanje prav vseh narodnih sil na principu starega, preizkušenega pravila: Vsi za vsakega, vsak za vse!

V zvezi s tem spoznanjem se bomo morali že v bližnji prihodnosti pozanimati z različnimi aktualnimi problemi, ki jih bomo skušali razčleniti in proučiti kar se da stvarno in objektivno, čeprav bo morda kogar koli neprijetno zadelo. Resnica navadno vedno boli, tu ali tam. Nesmisel pa je, če si najodgovornejši skušajo pred njo zakrivati svoje, že itak precej kratkovidne oči. Danes se pomudimo vsaj za kratek hip pri enem najhujših odrazov zgoraj navedenega vsenarodnega sodelovanja. Vsiljuje se nam prepričanje, da je v prvi vrsti potrebna v našem narodnem gospodarskem življenju splošna racionalizacija, splošno prevdarno razpolaganje z vsemi materialnimi dobrinami, ki jih premoreta naš narod in naša država. To se nanaša predvsem na potrošnje dobrin, surovin in energije. Vsako razmetavanje, razsipanje in lahkomišelnost zapravljanje pomenja težak, morda celo katastrofalen udarec za vso našo gospodarsko stabilnost. Danes spoznavamo z najtežjimi občutki obžalovanja in kesanja, da smo doslej v svoji brezbriznosti in nepozornosti redno in res brezobzirno razsipali ogromna bogastva in neprecenljive, pa tudi nenadomestljive dobrine našega narodnega premoženja. V sedanjih usodnih trenutkih bi utegnili nadaljevati take brezskrbnosti in malomarnosti postati neizbežen pólom in pogin naš vseh. Naša varnost in naš obstoj sta resno ogrožena.

Ne sme nas biti strah pred ničemur! Prepojimo se s spoznanjem, da moramo varčevati prav z vsem in da morajo vse naše potrebe iskati svoje kritje izpod mlinskih kamnov najracionalnejše potrošnje in najzornejšega gospodarskega izkoriščanja. To pa velja prav za vsakogar v državi, pa naj sedi še na tako visokem stolčku. Enake pravice, enake dolžnosti in enake žrtve morajo veljati prav za vse in

vsakogar! Štediti moramo povsod, tako v prometu, kakor v prehrani, v delu državnega administrativnega aparata, v vsej proizvodnji in pa v vsej potrošnji. Če bomo gospodarili po tem receptu, bo vsa naša narodna in državna skupnost pridobila marsikak milijon dinarjev, mnogo tisočev ton raznovrstnega blaga in marsikak zalogaj dragocenega kruha. Naše življenje v prihodnjih devetih mesecih zime in pomankanja bo moglo le na ta način in s takim previdnim gospodarjenjem kriti svoje bitne potrebe. Letos ne smemo štediti s previdnostjo, pametjo in požrtvovalnostjo!

Z racionalizacijo si bomo ustvarili ogromne prihranke v vsakem pogledu. Imeli bomo več drv in premoga, več hrane, obleke in obutve, cenejši promet, sigurnejši državni proračun in znatno okrepljeno gospodarstvo, ki bo sposobno in dovolj močno, da se bo moglo uspešno boriti in upirati vsem najnovejšim težavam in nadlogam. Ta in taka

naloga temeljite racionalizacije nam mora biti jasna kakor beli dan. Treba jo je le uvesti v praktično življenje. Nehati pa istočasno in brezpogojno dosedanji način gospodarjenja, ko so se mogle dogajati različne blazne abnormalnosti, da smo ob izvažanju naših bitnih življenjskih dobrin, kakor so pšenica, moka, mast in drugo, iste potrebnosti zopet kupovali v tujini in jih uvažali v našo državo po štiri do petkrat višjih cenah, kakor smo pa svoje prodajali v inozemstvo. Ne sme se več dogoditi, da bomo izvažali v tujino naša drva v brezmejnih količinah, istočasno pa jih uvažali iz sosednjih držav za kritje domače potrebe po cenah, ki jih povprečni naš mali človek sploh ne zmore. Brezglavosti v našem gospodarstvu mora biti enkrat za vselej konec, ker sicer ne vemo, kdo bo mogel nositi odgovornost za vse ono zlo, ki bi moralo nenehno slediti takemu gospodarjenju. Časi so resni in težki!

Posnemanja nujno!

Beograjska občina bo oskrbovala svoje meščane s cenanim kruhom in kurivom

Na vprašanje, ki je bilo stavljeno predsedniku beograjske občine od strani sodelavke beograjske «Politike» v zvezi aprovizacije in preskrbe hrane za mesto Beograd, je dal isti med ostalim sledeča pojasnila:

«Na podlagi zadnje uredbe, katero je sprejela kraljevska vlada v Zagrebu, na svoji seji, bo vpeljan narodni kruh. Beograjska občina je s tem v zvezi že napravila dogovor s Prizadom glede nabavk zadostne količine pšenice in koruze. S prvimi desetimi vagoni že razpolagamo, a nova količina žita se nam bo nudila na razpolago, čim se bo za to pokazala potreba.

V bližini Beograda smo najeli v zakup mlin, kateri nam bo pod ugodnimi pogoji pričel mletiti pšenico za kruh.

Na podlagi tega smo v stanju, da takoj proizvajamo dvajset do trideset vagonov dnevno. Ta količina predstavlja danes eno petino porabe tistega kruha, katerega so do sedaj dobavljale na trg poedine pekarnice.

Beograjska občina postane v kratkem lastnik velike parne pekarnice. Drugo veliko pekarno, mnogo večjo, nego je ta, katero odkupujemo, bomo zgradili na svojem posestvu na Pioniru, kateri je z ozirom na promet na posebno ugodni legi. V tej drugi pekarni se bo lahko dnevno speklo še 30.000 kg kruha, pa tudi več, ako bo to potreba pokazala. Naš občinski kruh se bo prodajal po ceni od din 3,80 do 4.— za kg.»

Na vprašanje, kako beograjska občina gleda na problem preskrbe kuriva, je pa odgovoril predsednik sledeče:

«Za potrebe beograjske občine in njenih ustanov (šola, bolnico in ostalo), za svoje uslužbence, katerih je po številu 7.500, imamo že potrebno kurivo. Ravno tako se je beograjska občina potrudila, da se nabavi v dovoljni količini kurivo tudi za najsiromašnejše ljudi mesta. Za to potrebno količino kuriva imamo do sedaj nabavljenega okoli 50.000 kubičnih metrov.

Za normalizacijo cen kurivu v prestolnici imamo za sedaj namero, da vplivamo na sledeči način: Dosedaj so se na trgu za kurivo pojavljali kot glavni kupci: državne oblasti, vojska in občine. V naši akciji bodo na beograjskem trgu vsi ti kupci

odpadli. Na ta način se bo znatno zmanjšalo število kupcev in ravno zaradi tega ne bodo mogle biti cene prevelike.

Mi ne želimo, da bi vodili konkurenčni boj s trgovci z drvimi, katerih delo cenimo. Toda moramo pa na vsak način voditi brigo o interesih beograjsčanov. Nam bodo ostale še znatne količine drv, tako da se v danem trenutku tudi na te količine lahko računa.»

To so poleg mnogih drugih izjav, ki se tičejo splošne prehrane, najvažnejše izjave, ki so bile podane od odločujoče osebnosti, iz katerih se vidi, kako resno se je začela uprava beograjske občine interesirati, da čim prej pride svojemu prebivalstvu z navedenimi ukrepi na pomoč. Zima se nam vsak dan bolj približuje. Blokada je poostrena. Izvažati moramo pa preko svojih možnosti.

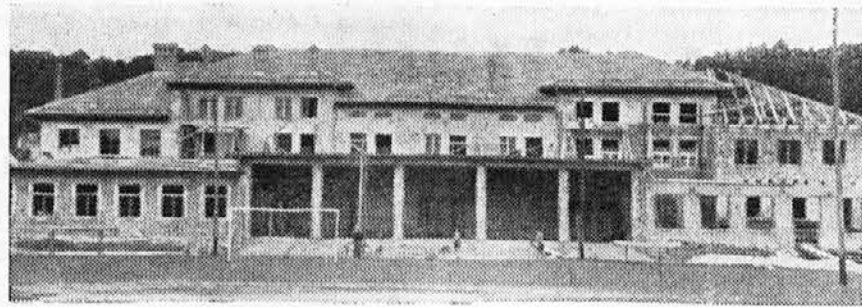
Tozadevni zakoni, ki naj zasilno uravnovesijo znosnejše stanje in ki naj preprečujejo nadaljnje izrabljanje težkega položaja glede prehrane v državi, imajo lahko samo v toliko realno vrednost, v kolikor naletijo na ušesa posameznikov, ki ima trohico morale in socialnega čuta. Vsi pa vemo, da sta veletrgovska politika in socialni čut dva nezdržljiva pojma in da kakor želimo, bo najbrže težko verjetno, da bi bili obstoječi zakoni zadostno in dovolj uspešno merilo za preprečenje nadaljnje zlorabljanja težkega položaja, v katerega je pahnen narod zaradi nastale vojne.

Mnenja smo, da bi bilo nujno potrebno poleg zakonskih odredb izdati tudi najbolj radikalne sankcije, ki bi ob morebitnih prekrških izločile vsako intervencijo ali morda celo privilegije zaradi političnega privrženstva. Brez ostrega sankcionističnega sistema je pač težko pričakovati zaželjenih uspehov plemenitih namenov izdanih uredb. V—č.

Radikalna stranka obstoja že preko pol stoletja, kar pomeni zelo mnogo za političnostanko. Njeno vodstvo celo v najkavnejših prilikah in kombinacijah ne prodaja svojega načela za par osebnih položajev, ker se predobro zaveda, da ima svojo resnično oporo v narodu samem.

Dom Sokola II v Trnovem

Agilno Sokolsko društvo Ljubljana II, tretje v Ljubljani, ustanovljeno leta 1908, v Trnovem, si je za Petrovo petletko postavilo nalogo, zgraditi si potreben dom, katerega dovršitev se bliža-kraju. Lahko trdimo, da je ta dom, kolikor bo že letos služil svojim namenom, zgrajen s tako požrtvovalnostjo in idealizmom, kakor menda noben drug društven dom v Sloveniji.

Stavba ponosne sokolske trdnjave v Trnovem stoji na svetu bivše konjušnice, katerega je Sokolu II. darovala mestna občina v letu 1935, za časa županovanja dr. Dinka Puca. Zazidana ploskev znaša nad 1000 m². Glavna dvorana je velika 52 x 13 m ter je ena največjih dvoran, ki bo služila za telovadnico. Stranski prostori so zelo praktično razporejeni z vsem potrebnim, slačilnicami, pisarniškimi sobami, ki bodo služile upravi Sokola II in tudi ostala društva bodo lahko dobila streho. Predvideni so tudi stanovanjski prostori za hišnika in druga stanovanja. Zaenkrat bo v okvirju razmer dogotovljena samo velika dvorana-telovadnica z nujno potrebnimi stranskimi prostori in letno zaprta telovadnica. V dom je zazidan znesek že preko 1 milijona dinarjev ter bo treba še znatnih zneskov do popolne izgotovitve. Vsekakor se bo dru-

štvo vselilo v dom že to jesen, kar je posebno važno zaradi dela v telovadnici, ki je bilo doslej omejeno na telovadnico na realki, kjer je moral Sokol II deliti dneve še z drugim društvom. Prostorna svetla in velika telovadnica bo gotovo privabila k sokolskemu delu in telovadbi s svojo privlačnostjo mnogo mladine iz Trnovega, katero naj tudi starši pošljejo v sokolsko šo-

lo za telesno vzgojo in vzgojo nacionalnih značajev.

Sokolskemu društvu Ljubljana II. je čestitati na pogumu, da si je upalo zgraditi to ponosno stavbo, ki je posvečena spomenu Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja, saj bo v okras Trnovu in vsej Ljubljani. Mnogo žrtev je stal dom in mnogo jih bo še treba. Napredna javnost je dolžna podpreti prizadevanja Sokola II za zgotovitev doma in tudi prispevati, da bo dom lahko drugo leto izročeni celoti svojemu namenu. Sokol II nima mecenov; kar je storjenega, je delo malih ljudi in prispevki teh so postavili ta ponosni dom, ki ga kaže naša slika s pogledom iz telovadišča. Vabimo našo napredno javnost, naj podpre Sokola II. in naj si tudi na licu mesta ogleda dom ter ob tej priliki tudi opozarjamo že sedaj na poset akademije, ki bo 1. decembra, združena z otvoritvijo dvorane.

Politični program Jugorasa in omladine JRZ v Beogradu

Beograjska «Politika» z dne 25. avgusta t. l. prinaša komunikacijo, ki sta ji ga poslala v priobčitev «Jugoras» in «Slovenski jug», v katerem poročata, da bosta nastopala v vseh akcijah skupno in v katerem so obrazložili, odnosno iznesli 11 točk, na podlagi katerih se izrekata za totalitarno ureditev države.

Zaradi značilnosti prinašamo navedeni komunikacijo dobesedno v prevodu:

«Predstavniki Jugoslovanske delavske zveze 'Jugoras' in predstavniki nacionalno-akademske omladine 'Slovenski jug' (JRZ), so imeli dne 25. avgusta 1940 sestanek v Beogradu, na katerem so prisostvovali opolnomočeni predstavniki glavnega odbora 'Jugorasa' tovariši: Ljubomir Mitić, namestnik predsednika 'Jugorasa', Raka Milutovac, generalni tajnik, Zarija Popović in Milivoj Kaljević, člana izvršilnega odbora. Od opolnomočenec glavne uprave 'Slovenskega juga' pa: Omiljen Milić, predsednik glavne uprave 'Slovenskega juga', inž. Dragič Korač, predsednik glavnega odbora 'Slovenskega juga', Dobroslav Raonić, generalni tajnik in Ibrulj Euer, blagajnik 'Slovenskega juga'.

Na tem sestanku so predstavniki nacionalnih organizacij delavske-nameščenske 'Jugorasa' in akademsko-omladinske 'Slovenski jug' po izmenjavi misli, ki se tičejo vseh današnjih aktualnih problemov, konstatirali, da so njihovi pogledi v vseh oziirih istovetni ter da zaradi tega smatrajo za nujno potrebo po skupnem manualnem in intelektualnem sodelovanju v nacionalnem

pravcu. Na osnovi tega zaključujejo, da bodo od danes naprej nastopali v vseh javnih vprašanjih in ukrepih skupno in neločeno.

Rezultat teh skupnih pogledov in stališča je zapaden v niže navedenih 11 točkah za in 11 točkah proti, katere glase:

Mi smo za: 1. Monarhijo in dinastijo Karadorđevićev, 2. Jugoslovanstvo na nacionalni podlagi z jugoslovansko ideologijo; 3. spoštovanje narodnih tradicij, rodovine, vere in običajev; 4. totalitarno državo s korporativno ureditvijo; 5. državo nad vsem, za nacijo nad grupami in posamezniki; 6. privatno imovino s socialno vsebino in funkcijo; 7. ukinitve vseh privilegijev; 8. načrtno, disciplinirano in nacionalizirano narodno gospodarstvo; 9. pravico in obveznost na delo; pravično razdelitev dobrin in socialno pravico; 10. ravnopravno sodelovanje dela in kapitala s polnim priznanjem vrednosti dela; 11. obvezno vsestransko vzgojo naroda.

Mi smo proti: 1. Lažnjivemu in spekulativnemu nacionalizmu; 2. lažni demokraciji, lažnih državljanjskih in političnih svobodščin; 3. marksizmu; 4. masonstvu in njegovim variantam; 5. kapitalu kot vladajočemu sistemu; 6. ekonomskemu liberalizmu; 7. osebni korupciji in razredni ugodnosti; 8. partizanstvu, privilegijem in razrednim razlikam; 9. zlorabi in izkoriščanju intelektualne in manualne delovne moči; 10. brezvestni spekulaciji in svobodni trgovini; 11. lažni meščanski morali in neodgovorni kritiki.

Istočasno je na tem sestanku bilo sklenjeno, da se pošlje poziv vsem nacionalnim organizacijam, katere so s tem programom soglasne, da se pridružijo tej akciji.

Za sprovedbo teh sklepov je bil izbran 'Delovni odbor'.

[Handwritten signatures and notes are visible in this section.]

Kam gremo?

Draginja se pojavlja, kadar zmanjkuje blago. Taka draginja je več ali manj opravičena, čeprav se da s strogo kontrolo, omejitvijo konzuma in pravilno razdelitvijo omejiti.

Draginja pa, ki se pojavlja v naši državi, ni posledica pomanjkanja blaga, ampak je posledica špekulacije. Producenti in prekupčevalci skrivajo blago, da izvlačijo iz konzumenta višje cene. Značilno za naše razmere je, da se največja draginja opaža ravno pri predmetih, katerih ima naša država v izobilici in katere smo vedno izvažali v veliki množini.

To velja predvsem za žitarice. Svetovna cena pšenici je danes ca Din 140.—. Pri nas se je določila odkupna cena na Din 300.—. Bela moka pa se prodaja zadnje dni v Sloveniji po 7—8 dinarjev, kar je vnebovpijoče oduševstvo! Tudi po najnovejši odredbi bo cena beli moki okoli 8 Din, krušni moki pa 4,50—5.— Din.

Drv imamo v državi nič koliko. Vendar mora danes konzument plačevati drva za kurivo že po Din 180.— do 200.—!

Olje je po Din 40.— in več in še težko se ga dobi.

Sladkorja ni ravno sedaj, ko bi morale gospodinje vkuhavati sadje in kuhati malinovec.

Protidraginjski ukrepi so se izkazali za neučinkovite. Dočim Italija in Nemčija, ki sta v vojni, vzdržujeta cene življenjskim potrebščinam na znosni višini, rastejo pri nas cene od dneva v dan. Organi, ki so postavljeni za nadziranje cen, pazijo sicer točno na to, da ima trgovec pri vsakem blagu označene cene, a ne pazijo na to, da se cene zvišujejo vsak teden. Lep vzgled smo videli v poletju pri olju iz Italije (oglio Sasso). Še julija je bila cena označena z Din 52.—, v avgustu pa so bili listki zamenjani in se je pri istem blagu pokazala cena Din 48.—.

Čevlji, sukno, platno — z eno besedo vse je neznosno drago.

Mi nameščenci vprašamo: Kako naj še živimo?

V svetovni vojni je mestna občina organizirala aprovizacijski odbor, ki je skrbel za prehrano prebivalstva. Marsikateremu je takrat občina pomagala. Zakaj danes občina ne stori ničesar? Sestavite aprovizacijski odbor in dajte mu potrebna sredstva na razpolago! Skrajni je čas!

J. S., državni uradnik.

Dobrotnik človeštva

«Kdo je ta gospod, ki si ga tako prijazno pozdravil?»

«Največji dobrotnik človeštva v sedanjem času. Iznašel je način, kako se dobiva sladkor iz bonbonov in marmelade.»

NEMŠKE GIMNAZIJE.

Z odlokom prosvetnega ministra dr. Korošca so bile ustanovljene tri nemške gimnazije, in sicer v Beogradu, Apatinu in v Novem Vrbasu.

Politični pregled

Notranja politika

Ze v zadnji številki našega lista smo na kratko omenili, da je vlada podaljšala proračunske dvanajstine še na ostali dve tretjini tekočega proračunskega leta. Napram lanski letošnji proraču povišan za 2580 milijonov dinarjev. Vlada je na predlog finančnega ministra odredila, da se smejo vsi državni izdatki iz proračunskih postavk izčrpiti le do 80 odstotkov, ostalih 20 odstotkov pa mora iti v prihranek in rezervo, ki se sme načeti le s posebnim odobrenjem finančnega ministra. Med kritjem je predviden večji donos predvsem z zvišanjem državnih neposrednih davkov za 970 milijonov, in sicer se bo zvišal donos zemljarine za 80, zgradarine za 50, pridobnine za 240, družbenega davka za 100, prometnega in luksuznega davka za 340 in posebnega prispevka za narodno-obrambni sklad za 180 milijonov dinarjev. Dohodki iz trošarin so zvišani za 250, iz carin za 220, iz državnih monopolov za 500 in iz državnih gospodarskih ustanov za 471 milijonov dinarjev. Državnim uslužbenecem so bile malenkostno zvišane plače, draginja vseh življenjskih potrebščin pa je narasla kar za več sto odstotkov pri posameznih predmetih. Med dohodki večine prebivalstva in pa med cenami življenjskih potrebščin ni nobenega sorazmerja in skladnosti več.

Vlada je napovedala večje število važnih gospodarskih reform, dočim bo s političnimi reformami zaenkrat še nekoliko počakala. Sprovajanje novega gospodarskega programa vlade bo vsekakor prineslo s seboj tudi osebne spremembe in je tako pričakovati v začetku septembra velike živahnosti in politične interesantnosti v našem notranjem političnem življenju.

Predsednik vlade g. Cvetković je imel več konferenc z ostalimi člani vlade na Bledu, v Zagrebu in Beogradu. Na teh sestankih so ministri razpravljali o vprašanju raznih reform, ki jih pripravila vlada na socialnem, kulturnem in političnem področju z utemeljevanjem, da se mora temeljito reformirati vse naše javno življenje v zvezi in skladu z novim redom in novim življenjem v osrčju Evrope. Na prosvetnem področju je novi prosvetni minister g. dr. Korošec že uvedel prve reforme. Kakor je znano, se je na naših gimnazijah doslej že s prvim razredom pričela oblatno poučevati francoščina, od tretjega razreda dalje pa nemščina. Z nastopajočim šolskim letom pa se bo pričela nemščina poučevati že v prvem razredu, francoščina pa šele v tretjem. V 11 gimnazijah je uveden namesto francoščine italijanski jezik. Čim se bo usposobil profsorski kader za italijanski jezik, bo italijanščina na vseh srednjih šolah v državi zamenjala francoščino kot oblaten predmet. Ta sklep prosvetnega ministra ne velja za banovino Hrvatsko, kjer je izdal ban svoj poseben tozadeven sklep, ki je podoben gornjemu.

V banovini Hrvatski že pripravljajo predlog novega banovinskega proračuna za prihodnje proračunsko leto, ki se bo pričelo s 1. januarjem, kakor koledarsko leto.

Tako bodo imeli Hrvati povsem drugačno proračunsko leto, kakor pa ostali deli države, kjer je v veljavi proračunsko leto z začetkom 1. aprila. Hrvatski ban je izdal sklep, da se po vsej banovini Hrvatski z novim šolskim letom ustanovi večje število pomožnih ljudskih šol. Hrvatski režimski tisk odločno vztraja na tem, da mora vlada čimprej izdati vse potrebne reforme, zlasti v gospodarskem življenju. Predvsem zahtevajo Hrvati podzavljenje Narodne banke in ustanovitev njene absolutno samostojne posestrime v Zagrebu za ozemlje banovine Hrvatske. V Splitu je bila s posebno uredbo ustanovljena samouprava banske oblasti, ki jo vodi poseben poverjenik, katerega postavlja hrvatski ban. V vseh hrvatskih uradih in vseh hrvatskih šolah je na banovo naredbo uveden ijekavski pravopis, kakršen je bil vpeljan na Hrvatskem pred letom 1929. Tudi svoj lasten «Prizad» in pa lastno direkcijo za zunanjo trgovino pripravljajo Hrvati. V javnih uradih in v zasebnih službah že z vso vneto deluje obetana metla za čiščenje nehrvatskega uradništva in uslužbenstva. V prvi vrsti so prizadeti Slovenci, Srbi in židi.

Vojni minister je že izdal uredbo o organizaciji pomožne vojske, ki bo zajela vse moške od 17. do 70. leta, ki niso vojaški obvezniki in so fizično ter duševno sposobni za zasilna dela v uradih, delavnicah in na polju. V pomožno vojsko bodo uvrščene tudi vse ženske v starosti od 17 do 50 let.

Na Hrvatskem in v Srbiji je bilo v zadnjem času odprtih večje število nemških ljuških in 3 srednje šole. V Nemčijo pa je odpotoval za daljšo dobo minister za telesno vzgojo naroda g. Dušan Pantić, ki bo tamkaj podrobno preštudiral sistem narodnosocialistične vzgoje prebivalstva od najnežnejše mladosti dalje za oba spola, nakar bo uvedena taka vzgoja verjetno tudi pri nas.

Slovenijo pritiskajo težke skrbi in neugodnosti. Veliko škodo so povzročili zadnji nalivi na poljih, letina je slaba, cene vsemu rastejo v nedosegljivost, brezposelnost se večja. Slovenska tekstilna industrija preživlja svoje najbolj črne dneve, ker ji je popolnoma zmanjkalo surovin in je na cesti že več tisoč delavcev in delavk z njihovimi desetisočeriimi otroki in svojci vred. Pa tudi izgledi za bodočnost so skrajno slabi in megleni.

Skozi našo državo se bo selilo iz Besarabije in drugih južnih ruskih pokrajin okrog četrt milijona tamkajšnjih nemških naseljencev v Nemčijo. Bajje pa se ne bodo ti izseljenci vozili naravnost v Nemčijo, temveč bodo ostali nekaj tednov pri nas.

Današnja vlada, ki si je nadela ime «vlada narodnega sporazuma», je slavila v ponedeljek 26. avgusta prvo obletnico svojega dela. Ob tej priliki se je vršila v Zagrebu svečana seja vlade, na kateri so bili izrečeni pomembni politični govori. Sprejetih je bilo na seji tudi več gospodarskih uredb, med katerimi je najvažnejša uredba o prehrani prebivalstva.

Te dni smo doživeli v naši osrednji beograjski vladi zopet spremembo, ki se tiče prav posebej še nas Slovencev. Iz vlade je izstopil kot gradbeni minister g. dr. Miha Krek, čigar mesto je zavzel nekdanji organizator znane zagrebške «Jugoslovenske akcije» profesor g. Danilo Vulović. Bivši gradbeni minister g. dr. Krek je ostal vseeno še v vladi in sicer minister brez portfelja. O podrobnih razlogih te spremembe ni bilo izdano nobeno posebno uradno sporočilo.

Zunanja politika

Kakor kažejo vsa znamenja in dogodki, v doglednem času še ne smemo računati z zaključkom sedanjih svetovne vojne, temveč se nasprotno še obeta njeno razširjenje na doslej nevtralne neke države. Posebno vidne so priprave na vojno v Združenih državah severnoameriških, kjer so letos pripravili v oborožitvene namene nad 700 milijard dinarjev.

Vojna med Anglijo in Nemčijo zavzema vedno ostrejšo obliko, zlasti v zraku. Nemci so ponovili večje vojne akcije na morju, zračni napadi pa se vršijo na obeh straneh redno vsak dan in vsako noč. Nemci se poslužujejo v zadnjih nočeh na svojih napadalnih poletih nad angleškim ozemljem svojih novih nočnih letal, ki so se baje izkazala za zelo porabna in uspešna. Pred dnevi je Anglija doživela najhujši zračni napad, pri katerem je sodelovalo v večjih skupinah okrog 3.000 nemških bojnih letal. Večje število teh letal so Angleži sestrelili. Znatne uspehe je zabeležilo angleško vojno letalstvo na svojih nočnih poletih nad vso Nemčijo in pa nad Italijo, kamor so priletela angleška letala ponovno preko švicarske ozemlja. Švicarska vlada je energično protestirala v Londonu proti tem kršitvam švicarske nevtarnosti.

V nemškem in italijanskem tisku v zadnjih dneh močno podčrtavajo vedno bolj poglobljeno gospodarsko skupnost in povezanost Italije in Nemčije. V tej stesnitvi gospodarstva gledata obe zaveznici svoj zadovoljiv izhod v bližajoči se zimi.

Dočim obstreljujejo Nemci s francoske in belgijske obale južna angleška mesta z dalekostrelnimi topovi kar čez Rokavski preliv, so se Italijani vrgli z vso vneto na zračno bombardiranje angleških sredozemskih in afriških vojaških postojank in trdnjav, kakor tudi angleškega vojnega brodovja. Dočim v severni Afriki niso mogli zaznamovati posebnih uspehov, so Italijani uspešno napredovali v južni Afriki, zlasti pa na jugu Abesinije. Italijanske čete so zasedle angleško Somalijo. Zanimivo je, da so se nekatere francoske kolonije pridružile Angliji v njeni vojni akciji proti državama osi Rim—Berlin.

Amerika je pričela Angležem dobavljati poleg tisočerihih bojnih letal, izvečebanih pilotov in raznega vojnega materiala tudi najnovejša svoja orjaška bojna letala, ki morejo brez pristanka z velikim tovorom bomb absolvirati polet čez ocean nad vso Nemčijo in nazaj. S takimi letali bodo torej Angleži lahko preletavali vso Evropo po cele dneve in uspešno bombardirali sovražna važna mesta in naprave. Angleška vojna mornarica je doče-

Narod ima siguren občutek za vse ono, kar je zdravilno. Ni le slučajno, da se ravno pri nas popije toliko bele kave. Naše gospodinje jo vedò mojstrsko pripraviti. Naravno, s »Kolinsko« to vedno dobro uspe.

Kolinska
IZREDNO IZDATNA
KVALITETNA CIKORIJA

la onemogočila vsak dovoz žita in drugega blaga iz Amerike v Evropo, kar je tembolj usodno, ker je letošnja žitna letina v Evropi itak daleč pod normalnim pridelkom. Na drugi strani pa poskušata Nemčija in Italija izvesti čim popolnejšo blokado Anglije same, v čemer pa zaenkrat ni še opaziti kakih pomembnejših uspehov.

Francoska vlada je postavila v Riomu posebno državno sodišče, ki je že pričelo soditi prvi skupini bivših vodilnih francoskih državnikov in politikov, kateri so obtoženi, da so zakrivali današnjo katastrofalno usodo Francije. Vlada maršala Petaina se na vse kriplje trudi, da bi čimprej vpeljala normalne življenjske razmere v nezasedenem delu Francije, vendar se zdi, da pri teh svojih naporih nima ravno najsrečnejše roke. V Franciji je bila izvršena tudi popolna demobilizacija vojske, upokojenih pa je bilo okrog 150 najspodobnejših in najzaslužnejših francoskih generalov.

Na Kitajskem so japonska bojna letala na ponovnih poletih z bombami popolnoma razrušila začasno prestolnico kitajske nacionalne vlade Čungking. Prejšnji teden je imel zopet večji govor predsednik angleške vlade Churchill, ki je izjavil, da mora svet računati z negotibnim dejstvom, da bo trajala današnja vojna med Anglijo in Nemčijo ter Italijo najmanj še dve leti in da se bo končala uspešno za Angleže šele leta 1942. V Nemčiji in Italiji je prišlo v zadnjih dneh do ponovnih velikih eksplozij municijskih vlakov in skladišč, pri čemur je bila povzročena ogromna materialna škoda in so padle tudi množestevilne človeške žrtve. V

Mehiki je neki novinar, o katerem trdijo, da je francoske narodnosti, s kladivom ubil bivšega sovjetskega vodilnega državnika Leva Trockega-Bronsteina. V sovjetski vojski so bile izvršene obsežne važne spremembe. Veliko zadovoljstvo v sovjetski javnosti je tudi povzročilo imenovanje maršala Voroišlova za podpredsednika vlade. Na Finskem se ponavljajo demonstracije nacionalistov proti Sovjetski Zvezi, finski komunisti pa prirejajo protidemonstracije z zahtevo, da se mora finska vlada takoj potruditi, da doseže čim tesnejše prijateljske odnošaje s svojo veliko sosedo.

Tudi med Grčijo in Italijo ni vse v redu. Nedavno je bil na albanskem ozemlju od neznanih oseb ubit v bližini grške meje znani albanski politik Hodža, ki je bil znan pristaš Italije. Italijanski tisk je v zvezi s tem političnim umorom otvoril besno napadalno kampanjo proti grški vladi, kateri je očital, da je naročila ta umor. Nekaj dni pozneje je neznan podmornica torpedirala in potopila grško bojno križarko «Helli», ki je bila zasidrana pred otokom Tinos. Odnosaji med obema državama so se sicer začasno nekoliko pomirili, zdi se pa, da bo prišlo na tem delu evropske celine še do čudnih dogodkov, zlasti, ker zahtevajo nekateri albanski krogi razširitev Albanije daleč izven današnjih mej.

Kot najnovejši mednarodni dogodek pa beležimo na diplomatičnem polju v tem, ko mora Rumunija arbitražnim potom odstopiti Madžarom 45.000 km² ozemlja z 2 in pol milijona prebivalcev. S tem v zvezi je po izjavi nemškega zunanjega ministra s to rešitvijo dokončno izvršena preureditev v Podonavju.

Prežihov Voranc in njegova ustvarjalna sila

Ze dalj časa se pojavlja v mladi slovenski književnosti močna osebnost, ki nastopa pod psevdonimom Prežihov Voranc*. Iz nižin se je povzpел visoko kvišku. Je mnogo obetajoč talent, ki nam je predočil slovenski del Koroške, zlasti iz plebiscitnih bojev, ko smo bili že na tem, da bo v območje Slovenije spadal znatni del Koroške s Celovcem vred. Kakor nam je pisatelj Slovenske krajine predstavil in ovekovečil svoje Prekmurje, tako se nam zdi, da nam je s spretnim peresom in vso barvitostjo in sočnostjo svojega peresa podal in odkril nov svet v naši književnosti.

Naši literarni zgodovinarji bo-

* Prvotno je nastopal pod pravim imenom z raznimi podlistki v listih marksistične smeri.

do imeli hvaležno nalogo obrazložiti ljubiteljem lepe pripovedne književnosti nov samonikel talent — samouka.

Začel je kot dninar-delavec pri kmetih, kjer je spoznal vso trpkost težkega fizičnega dela. Vendar se ni zadovoljil, da spozna samo svoj ozki kotiček lepe slovenske zemlje, temveč ga je vlekel v širni svet. Bil je v Moskvi in nemirnem Parizu ter je v splošnem domala prepotoval širno Evropo, nakar se je šele predstavil širšemu občinstvu z delom zrelega moža v romanu «Požganica» in «Samorastniki».

Prežihov Voranc (ki ima mnogrede povedano, odlično sorodstvo) je krepak pisatelj realista, ki mu ni do lirske melanholije, temveč za golo stvarnost, ki se očituje v junaštvu svojega miljenca-junaka, kakor si ga je sam povsem samoniklo zamislil. Njegov namen ni igračkkanje s čustvenostjo, ampak skuša biti in tudi je mojster he-

roične epike. Volja do življenja mu je življenjsko geslo. Brez vseh pretiravanj lahko rečemo, da novejša slovenska književnost, ki ima krepko socialno obelježje, gre vzporedno z duhom časa, vzporedno s tokom socialno usmerjene moderne književnosti. Baš ta pisatelj-samouk — z ljudsko šolo — dokazuje, da je tudi nekaj talentov med malim narodom, ki je dokazal vso upravičenost za svoj obstoj in prostor pod soncem, kakor bi dejal Miško Kranjec.

Kaj nam je pisatelj podal v svojem romanu «Požganica», ki se dogaja v prevratnih dneh, v dobi borbe za Koroško, ki smo jo izgubili po svoji krivdi. Dežela v območju hudournikov Meže doživlja globok duhovni prevrat in ostro propagando za novo državo — Jugoslavijo, ki se še utrjuje in gradi lastno državo. Kakor je Jazbina nosilec dejanja in nehanja, zlasti borbe za pravice človečanstva v ho-

tenju, da se povzpne na mogočno pobočje Požganice, tako je Močivski Petruh mogočna osebnost, ki skuša povezati množice v eno enotno celoto. Hrepenenje in razpoloženje teh usodnih dni je podal pisatelj z vso barvitostjo in sočnostjo lepega jezika, ki vsebuje nekaj lepih lokalizmov koroškega narečja. Neugnanost in borbenost našega kmeta nam podaja pisatelj na več, svojstven način. Očrtana je tudi plast mogotcev, ki jim je cilj lepo življenje in da imajo v svojih rokah oblast nad ljudstvom. Njim ni do kake — zlasti narodnostne ideje, marveč malikujejo zlatemu teletu. Socialdemokracija je tudi ovekovečena na način, ki ga zasluuje spricho oportunistza, kajti slednja glasuje za svoje zatiralce. Lepo doneč prizvok iz zaklada lokalne govorice daje romanu poseben, svojstven čar. Oblikovanje oseb v tem romanu zasluuje vso pozornost ter je roman umetniško

oblikovan kot največja mojstrovina, kar smo jo v poslednjem času prejeli izpod slovenskega peresa. Junaka Malgaj in narednik Kotnik sta krepko poudarjena. Prežihov Voranc prepričljivo vzdržuje trditev, da smo izgubili boj za Koroško, ker nismo znali smiselno rešiti socialnega vprašanja, zaradi česar so naši nasprotniki z lahkoto v kalnem ribarili in dosegli uspeh. Epično ustvarjanje je dobilo v Prežihovem Vorancu močnega zastopnika, ki mnogo obeta. Njegov vzpon navzgor se je šele začel, zato z veseljem upanjem sledimo njegovim nadaljnjim uspehom. Kakor ima poseben blesk panonska nižina, kakor nam jo slika Miško Kranjec, tako se z vso sočnostjo svojega peresa krepko uveljavlja tudi naš razboriti pripovednik Koroške, tako da imamo obe pokrajini ovekovečeni v dveh mladih pisateljih — ki zastopata socialno smer v svojih delih. J.P.

Septembra je krasno na Jadranu

Zaradi tega se poslužite udobnih **Pečnikarjevih** avtobusov. **Odhod vsak dan s Krekovega trga ob 5.40, prihod na Sušak ob 11.35.** Z Sušaka se vrača ob 13., v Ljubljano prispe ob 18.45. Cena vožnji **Ljubljana-Sušak** tja in nazaj din 150.—. Do **Prezida** vozi ob 15.40. Sedeže si lahko rezervirate pri **Putniku**.

Posetite Ljubljanski velesojem!

Pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kralja Petra II. se vrši

JESENSKI VELESEJEM V LJUBLJANI

kot 47. velesojemska razstavnica prireditelj od 5. 8. do 9. 9. 1940. V splošnem delu bo razstavljeno:

Strojna in kovinska industrija, fina mehanika. — Radio in elektrotehnika, razsvetljava in kurjava. — Vozovi, dvokolesa, motorna kolesa, sport. — Poljedelski stroji in orodje. — Lesna industrija, pletarstvo, ščetarstvo, igrače — Usnje in galanterija, krznarstvo. — Papir in pisarniške potrebščine. — Kemična industrija. — Živilska industrija. — Steklo, porcelan, keramika, bižuterija. — Glasbila. — Stavbarstvo in gradbeni material. — Razne novosti.

Posebne razstave:

Pohištvo in stanovanjska oprema. — Mala obrt. — Turizem (prireditelj Zvezi za tujski pro-

met v Ljubljani in Mariboru).

Razstava motornih in brezmotornih letal ter modelov. (Priredi Aeroklub «Naša krila» v Ljubljani). — Aktivna in pasivna obramba pred napadi iz zraka. (Priredi Zaščitni urad Mestnega poglavarstva v Ljubljani). — Zobna tehnika. (Priredi Društvo zobnih tehnikov ob svojem 50 letnem jubileju). — Naša vsakdanja prehrana. (Priredi Zveza gospodinj.). — Razstava cvetja in zelenjave. (Priredi Vrtnarski odsek Sadjarskega in vrtnarskega društva v Ljubljani). — Razstava perutnine, golobov in kuncev. (Priredi Društvo «Rejec malih živali» v Ljubljani). — Razstava likovne umetnosti. — Za razstavno blago so dovoljene izdatne prevozne, carinske in trošarinske olajšave.

Na jugoslovanskih železnicah imajo obiskovalci velesojema brezplačen povratek. Na postajni blagajni kupijo poleg vozne karte še rumeno železniško izkaznico za din 2.—. Ko dobe potrdilo o obisku velesojema, imajo s to izkaznico in staro vozno karto brezplačen povratek.

Na parobrodih Jadranske in Dubrovačke plovitve velja vozna karta nižjega razreda za vožnjo v višjem. Na parobrodih Zetske plovitve velja 50% popust na voznini.

Ljubljanski velesojem ima lepo, prostrano zabavišče, ki nudi obiskovalcem mnogo razvedrila, kapljico iz domačih vinogradov in pivovarn ter dober prigrizek domače živilske industrije in obrti. Posebna zanimivost bodo večerne predstave «Totega teatra».

Tekmovanje jugoslovanskih harmonikarjev bo v nedeljo 8. septembra.

Za obiskovalce velesojema (izvzemši imetnike permanentnih legitimacij za Ljubljano) je uprava pribavila lepo število izbranih daril.

PIVO LEŽAK

in

BOK

iz pivovarne
UNION
v Ljubljani

SE NAJBOLJE PRIPOROČA

Posetite novo modno trgovino „Pri Lojzetu“, Ljubljana, Karlovska cesta števil. 30. — Za cenjeni obisk se priporoča Lojze Simončič

Gostilna „Figovec“

Ljubljana, Tyrševa cesta 13

se vljudno priporoča svojim cenjenim gostom

FRAN HOČEVAR

Odlčno so ocenjeni naši radio aparati!

UMIG! INERVA!

Postrežemo tudi s pisalnimi računskimi stroji RHEINMENTALL, URANIA

RADIOVAL D. Z. Ljubljana

Dalmatinova ul. 13, poleg hotela Štrukelj. Tel. 33-63

ZAHTEVAJTE PONUDBE!

Obiščite

Slamičev paviljon

na velesojemu in restavracijo na Gosposvetski c. 6

*

Velemesarija in delikatesa istotam nudita najboljše

Pristopajte k društvu Slovenska beseda

Mihelčič Ivan

elektrotehnično podjetje

LJUBLJANA, Borštnikov trg št. 1

TELEFON 27-04

Prevzem in izvrševanje vseh elektroinstalacijskih del za luč, moč in šibki tok ter popravila. Dobava elektromotorjev, svetil in žarnic. Izdelava proračunov za vsa v to stroko spadajoča dela in ureditev vseh formalnosti napram krajevnim elektrarnam brezplačno!

Zahtevajte reference.

Špedicija

TURK LJUBLJANA

Prosto javno skladišče

prevzema

Ocarinjenje

uvoznih in izvoznih pošilk in to hitro, skrbno in po najnižji tarifi. Revizija pravilnosti zaračunanja carine in vse informacije brezplačno

Vilharjeva c. 33 (nasproti nove carinarnice.) Telefon: 24-59

Prevažanje

vsakovrstna blaga, kuriva, strojev, s litve v Ljubljani in izven Ljubljane z vozovi in avtomobili in to hitro ter po nizki ceni

Masarykova c. 9 (nasproti tovornega kolodvora). Tel.: 21-57

Vskladiščenje

raznega blaga, kakor tudi pobištva v lastnem, mestne trošarine in uvoznine prostem javnem skladišču Oskrba inkaso-povzetij

Kotnikova ul. 12 (nasproti mestne elektrarne). Telefon: 30-73

Jelčič Angelo

LJUBLJANA VII. GALETOVA ULICA ŠT. 11

Telefon št. 38-40

pleskar, ličar, sobo- in črko-slikar za stavbe in pohištvo

Izvršuje: Vsa pleskarska in soboslikarska dela po zmernih cenah. / Pojasnila v strokovnih zadevah brezplačno. / Postrežba točna in solidna.

Priporočamo to znano tvrdo vsem!

Od 31. avgusta - 9. septembra

LJUBLJANSKI VELESEJEM

Razstava industrijskih in obrtniških izdelkov

Posebne razstave: Pohištvo, Mala obrt, Turizem, Motorna in jadrna letala, Zaščita pred napadi iz zraka, Zobna tehnika, Naša vsakdanja prehrana, Cvetje in perutnina, Perutnina, Kuncel, Golobi, Likovna umetnost.

Zabavišče — Toti teater Tekma harmonikarjev 8. IX. Žrebanje daril za obiskovalce.

Polovična voznina na železnici in parnikih.

Na postajni blagajni kupite rumeno želez. izkaznico za din 2.—